

॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ इति अनुशासनपर्वणि नैलकंठीये भारतभाष्ये अष्टपंचाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १५८ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥
 अथागम्य महातेजानारदो कथयद्विभो ॥ यथाहता महाभागैस्तेजसा ब्राह्मणैः कपाः ॥ २० ॥ नारदस्य वचः श्रुत्वा प्रीताः सर्वे दिवौकसः ॥ प्रशशंसुर्द्विजांश्चापि
 ब्राह्मणांश्च यशस्विनः ॥ २१ ॥ तेषां तेजस्तथावीर्यं देवानां वदधेततः ॥ अवाप्नुवंश्चामरत्वं त्रिषु लोकेषु पूजितं ॥ २२ ॥ इत्युक्तवचनं वायुमर्जुनः प्रत्युवाच ह ॥
 प्रतिपूज्य महाबाहो यत्तच्छृणु युधिष्ठिर ॥ २३ ॥ अर्जुन उवाच जीवाम्यहं ब्राह्मणार्थं सर्वथा सततं प्रभो ॥ ब्रह्मण्यो ब्राह्मणेभ्यश्च प्रणमामि च नित्यशः ॥
 ॥ २४ ॥ दत्तात्रेयप्रसादाच्च मया प्राप्तमिदं बलं ॥ लोके च परमाकीर्तिर्धर्मश्चाचरितो महान् ॥ २५ ॥ अहो ब्राह्मणकर्माणि मया मारुततत्त्वतः ॥ त्वया प्रोक्तानि
 कार्त्तुर्येन श्रुतानि प्रयतेन च ॥ २६ ॥ वायुरुवाच ब्राह्मणान्क्षेत्रधर्मेण पालयस्वेंद्रियाणि च ॥ भृगुभ्यस्ते भयं घोरं तत्तु कालाद्भविष्यति ॥ २७ ॥
 इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशास० दानधर्मे पवनार्जुनसंवादे अष्टपंचाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १५८ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥
 युधिष्ठिर उवाच ब्राह्मणानर्चसे राजन् सततं संशितव्रतान् ॥ कंतु कर्मोदयं दृष्ट्वा तानर्चसि जनाधिप ॥ १ ॥ कांवा ब्राह्मणपूजायां व्युष्टिं दृष्ट्वा महाव्रत ॥ तान
 र्चसि महाबाहो सर्वमेतद्ददस्व मे ॥ २ ॥ भीष्म उवाच एष ते केशवः सर्वमाख्यास्यति महामतिः ॥ व्युष्टिं ब्राह्मणपूजायां दृष्ट्वा व्युष्टिर्महाव्रतः ॥ ३ ॥ बलं श्रोत्रे
 वाङ्मनश्चक्षुषी च ज्ञानं तथा सविशुद्धं ममाद्य ॥ देहं न्यासो नातिचिरान्मतो मे न चाति तूष्णं सविता दधयाति ॥ ४ ॥ उक्ता धर्मा ये पुराणे महान्तो राजन् विप्राणां क्षत्रि
 याणां विशांच ॥ तथा शूद्राणां धर्ममुपासते च शेषं कृष्णादुपशिक्षस्व पार्थ ॥ ५ ॥ अहं ह्येनं वेद्यितत्त्वेन कृष्णं यो यं हियच्चास्य बलं पुराणं ॥ अमेयात्मा केशवः कौ
 रवेन्द्रसो यं धर्मवक्ष्यति संशयेषु ॥ ६ ॥ कृष्णः पृथ्वीमसृजत्स्वं दिवं च कृष्णस्य देहान्मेदिनी संवभूव ॥ वराहो यं भीमबलः पुराणः स पर्वतान्व्यसृजद्वैदिशश्च ॥ ७ ॥
 अस्य चाधो थांतरिक्षं दिवं च दिशश्च तसो विदिशश्च तस्रः ॥ सृष्टिस्तथैवेयमनु प्रसूता स निर्ममे विश्वमिदं पुराणं ॥ ८ ॥ अस्य नाभ्यां पुष्करं संप्रसूतं यत्रोत्पन्नः स्व
 यमेवामितौ जाः ॥ येनाच्छिन्नं तत्तमः पार्थ घोरं यत्तत्तिष्ठत्यर्णवंतर्जयान् ॥ ९ ॥ कृतयुगे धर्म आसीत्समग्रस्ते ता काले ज्ञानमनु प्रपन्नः ॥ बलं त्वासीद्वा प्रप्रेषार्थं कृ
 ष्णः कलौ त्वधर्मः क्षितिमेवाजगाम ॥ १० ॥

ब्राह्मणानिति कर्मोदयं फलोदयं ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ नचेति दुःस्वितस्य दिनं महद्भवतीत्यर्थः ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ अस्य चाध इत्याकाशादेरुपर्युपरि अयमेवास्तीत्युक्तं ॥ ८ ॥ अर्णवंतर्जयानमित्य
 गाधत्वमपारत्वं चोक्तं ॥ ९ ॥ कृत इति ज्ञानं अकर्तव्यकोटेऽपि उपस्थामात्रेतायां विवेक आसीत् द्वाप्तेषु द्वितीयकोटेऽस्याप्यद्वलं प्रधानमासीत् न धर्मः कलौ त्वधर्म एव बलवानिति भावः ॥ १० ॥